

[Haustrup Clemmensen.]

træffe beslutninger. Folkestyrets effektivitet sættes på prøve på disse områder. Jeg har ikke opgivet håbet om, at vi vil bestå prøven.

Børge Johansen (CD):

Denne anden perspektivplanredegørelse prætenderer ikke at være fuldkommen. Der kan sættes spørgsmålstejn ved opstillede forudsætninger, man kan anfægte nogle formodede udviklingstendenser, og man kan spille ping-pong med fremskrevne tal — og så er det selvfølgelig i øvrigt tilladt at ville have en afvigende mening om prognostiserede forløb. Alt dette ændrer dog ikke det helhedsindtryk, at PP II er en sober og vel-disponeret skildring af et stort og svært gennemsligt problemkompleks, og jeg synes som øvrige ordførere, at man skylder forfatterkollegiet tak for det gedigne arbejde. Ikke bare for dets form og lædighed, men også fordi kollegiet ikke lod sig skræmme, og fordi redaktionen ikke smed tøjlerne undervejs. Man må nemlig ikke glemme, at værkets fædre gennem 30 måneder har kunnet registrere, at ventede virkninger udeblev, skønt det efter PP I var en rimelig antagelse, at den politiske kurs på ret væsentlige områder ville blive lagt en del grader om. Hvor nærliggende må den tanke ikke have været hos PP IIs fædre, at også dette værk ville komme til at repræsentere skønne spildte kræfter.

Det har været hensigten med PP II at kortlægge, at prognostisere, at skabe beslutningsgrundlag. Sådan siges det beskedent. Men man må håbe, at mange også opfatter værkets budskab, et budskab, der går ud på, at hvis man ikke snart sørger for at blive herre over begivenhederne, så ender man som slaver af tilfældigheder. Da slavetilværelsen jo ikke er særlig attraktiv, må vores hu stå til at blive herre over begivenhederne. Det er ønsket herom, PP II efter min opfattelse vil hjælpe os med at få opfyldt. Om regering og folketing kan, og om befolkningen og dens organisationer vil, det er sagen.

Alle er enige om, at vi trænges af en økonomisk situation, en udvikling, som økonomiministeren i tirsdags skildrede med behersket alvor, og som hr. Morten Lange den 19. april i fjernsynet karakteriserede ved para-

dokset om det rige land, der økonomisk befinder sig på kanten af det katastrofale.

Økonomiministeren talte i tirsdags om meget store vanskeligheder, som kun kunne overvindes ved politisk samarbejde. Det er lidt blødt udtrykt. Men ikke man noget mere præcist kan hævde, at en overvindelse af vanskelighederne generelt forudsætter væsentlige ændringer i vurderinger og i holdninger? Som i medicinens verden trænger man til en sygdomserkendelse. Ikke bare en forståelse af de barske kendsgerninger, der kan udledes af PP II og en række diskussioner, der siden har været ført, men også en erkendelse af, at vort repræsentative demokrati, hvis mening skulle være fællesskab, i praksis har udviklet sig til et veritabelt konfliktecenter, hvori alle bekæmper alle, og som samdrægtigt længe har været i gang med at nedbryde samfundet.

Det er ikke nogen ensidig og overfladisk konstatering. Lad mig, som økonomiministeren gjorde i tirsdags, tage samfundskritikeren Villy Sørensen til vidne. Han sagde i Berlingske Tidende den 14. april, at vort samfund mindre end nogen sinde er et fællesskab, men en gruppering af folk i båse, hvorfra de skælder hinanden ud.

Hverken regering eller folketing er uskyldig i det skæve udviklingsforløb, men de er ikke hovedskyldige. Deres styremuligheder har været begrænsede, endda på ret væsentlige felter, og de har formentlig i god tro fulgt, hvad de mente befolkningen ønskede. Nok så skyldige er vel befolkningen og dens organisationer, som ud fra gruppeegoistiske bevæggrunde dels lever i et formeligt netværk af splid og dels sammenlagt har udøvet et pres på det samfund, som ikke havde midler til at honorere deres krav. Når én gruppe har fået gennemtruffet sine krav og fået opfyldt, hvad de forlangte, så fulgte den næste efter med trusler og krav om at få regulering, kompensation, justering, eftersløb — eller hvilken glose man ellers kunne finde på at indhulle pressionen med.

Den store del af befolkningen har været måbende hovedrystende tilskuere til dette mummiespil og stiltiende affundet sig med indførelsen af den skinbarlige materialisme som ideologi for alle. Begreber som samfundssind og solidaritet er blevet trampet ned i trængslen omkring inflationsvognen. Til benefice for os alle er hvert andet år op-